

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 8859/2022
12.06.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милунка Арсић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Неђо Јовановић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2346/21 од 23.03.2022. године, у седници већа одржаној дана 12.06.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2346/21 од 23.03.2022. године.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2346/21 од 23.03.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да тужиоцу на име накнаде штете нанете при вођењу поступка стечаја Друштва „Cosmopolit – Comranу“ ДОО чији је власник и оснивач тужилац, плати износ од 11.721.868,78 динара са законском затезном каматом почев од 15.09.2017. године до исплате; ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженом на име трошкова парничног поступка исплати износ од 754.320,00 динара; ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 3. Закона парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11, ... 18/20) и оценио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку пред другостепеним судом није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, као ни друге битне повреде одредаба парничног поступка из члана 407. ЗПП, због којих се ревизија може изјавити. Другостепени суд није пропустио да примени, нити је неправилно применио одредбе процесног закона, што је било или могло бити од утицаја на законитости и правилност побијане пресуде.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био власник и оснивач „Cosmopolit – Comranу“ ДОО са седиштем у Пожеги, над којим је решењем Привредног суда у Ужицу Ст 2/13 од 01.03.2013. године отворен поступак стечаја, а за стечајног управника именован тужени. Према извештају стечајног дужника о економско-финансијском положају од 29.03.2013. године утврђена је укупна имовина стечајног дужника у износу од 4.157.730,63 динара и обавезе у износу од 11.327.981,22 динара. Одлучено је да се стечајни поступак спроведе банкротством и формиран је одбор поверилаца. Решењем Привредног суда од 28.02.2014. године одобрена је завршна деоба деобне масе стечајног дужника и утврђено намирење поверилаца другог и трећег реда у износу од 9.759.967,36 динара, а износ за исплату по завршној деоби је 618.946,29 динара. Усвојен је завршни рачун стечајног управника са стањем на дан 20.04.2014. године и закључен стечајни поступак. Стечајни управник је дана 09.01.2015. године тражио од Привредног суда сагласност за подношење тужбе за наплату накнадно пронађене имовине у коју спадају потраживања од дужника стечајног дужника „В-export“, „Viva-sport“ и „Jelmark“ у укупном износу од 27.549.855,00 динара, што је Привредни суд одбацио решењем од 27.01.2015. године. Тужени је тражио и повратак у стечајну масу накнадно пронађене имовине у вредности од 11.160.000,00 динара која се односи на компензацију плаца на Златибору који није прокњижен у пословним књигама стечајног дужника, што Привредни суд није прихватио налазећи (дописом од 18.08.2015. године) да се не ради о накнадно пронађеној имовини. Поступајући по примедбама из решења Врховног касационог суда Рев 2198/2019 од 26.08.2021. године утврђено је да је пресудом Основног суда у Пожеги К 179/18 од 18.08.2020. године (правноснажна 06.09.2020. године) овде тужилац АА оглашен кривим због учињеног продуженог кривичног дела – пореска утаја из члана 225. став 2. у вези става 1. КЗ у вези са чланом 61. КЗ, због чега му је изречена условна осуда од 9 месеци са роком проверавања од 2 године, а осуђен је и на новчану казну од 20.000,00 динара, између осталог и из разлога што није пријавио стечајни приход и друге чињенице од утицаја на утврђивање пореских обавеза поводом изведених грађевинских радова за ПД „Viva-sport“ у току 2009. године и „В-Export“ ДОО Чачак у току 2011. и 2012. године, јер је у свом пословном књиговодству прокњижио и платио износ ПДВ само на авансне рачуне, а не на коначни обрачун у односу на радове исказане за „Viva-sport“ и у односу на ПДВ исказан у привременим ситуацијама за „В-Export“ и онај исказан у пореским пријавама. У вези са наведеним плаћањем пореских обавеза у стечајном поступку предузећа тужиоца, извршено је и економско-финансијско вештачење у току кривичног поступка којим су утврђене укупно ненаплаћене обавезе у односу на грађевинске радове који су изведени и прихваћени, али који нису прокњижени и оприходовани. Другостепени суд је утврдио и да је тужени преузео документацију у

односу на два највећа дужника стечајног дужника, у којој за „Viva-sport“ није било кончаног обрачуна, дневника, грађевинске књиге и привремених ситуација, јер је на предатим дневницима парафирао сваки лист, а дневници за ову фирму су прављени накнадно, после закључења стечаја и предати судском вештаку. Коначни обрачуни су туженом први пут презентовани од стране судског вештака Рада Дамјановића у току трајања ове парнице. На основу извештаја о извршеном испитивању рада стечајног управника од стране Агенције за лиценцирање стечајних управника од 10.06.2015. године утврђено је да нема елемената за подношење предлога за покретање дисциплинског поступка пред дисциплинским већем Агенције, а из извештаја Вишег јавног тужилаштва у Ужицу КТ 73/15 од 19.11.2015. године је утврђено да не постоје основи сумње да је тужени извршио кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 3. у вези става 1. Кривичног законика за које се гоњење предузима по службеној дужности.

На основу утврђеног чињеничног стања на главној расправи одржаној пред другостепеним судом у смислу одредбе члана 383. ЗПП, другостепени суд је закључио да тужилац сходно одредби члана 231. став 2. ЗПП није доказао основаност тужбеног захтева у смислу одредбе члана 31. став 1. Закона о стечају и члана 154, 155. и 158. Закона о облигационим односима, па је правилном применом материјалног права одлучио као у изреци побијане пресуде.

Законом о стечају уређен је статус стечајних управника као предузетника услед чега одговарају за обавезе целокупном имовином. Чланом 27. Закона о стечају („Службени гласник Републике Србије“, број 104/09, 99/11, 71/12) прописан је делокруг послова стечајног управника. Ставом 1. тачка 17. истог члана прописано је да стечајни управник заступа стечајног дужника, односно стечајну масу у покретању и вођењу судских, управних и других поступака, а ставом 4. да стечајни управник обавља своје послове самостално и са пажњом доброг стручњака, у складу са овим Законом, националним стандардима за управљање стечајном масом и кодексом етике. Према члану 31. став 1. Закона о стечају, у случају када је у обављању послова стечајни управник проузроковао штету учесницима у поступку намерно или крајњом непажњом, стечајни управник лично имовином одговара за такву штету. Из наведеног произилази да стечајни управник одговара за накнаду штете проузроковану кривицом у смислу члана 154. став 1. ЗОО и то по тежем умишљајном облику кривице, односно да не одговара за штету услед обичне непажње. Услов за утврђење и досуђење штете је постојање узрочно-последичне везе између предузете штетне радње и последице која се огледа у причињеној штети, а терет доказивања је на оштећеном.

По оцени Врховног суда правилан је закључак другостепеног суда да у конкретном случају тужилац није доказао испуњеност услова за примену одредбе члана 31. став 1. Закона о стечају, а самим тим ни основаност свог тужбеног захтева. Ово са разлога датих од стране другостепеног суда које прихвата и на које упућује и овај суд – да у радњама туженог као стечајног управника није доказано несавесно поступање, намера и груба непажња у вршењу послова стечајног управника Привредног друштва „Cosmopolit – Company“ ДОО чији је власник и оснивач био тужилац. Изведеним доказима је утврђено

да је тужени поступао у складу са одредбама Закона о стечају, да је о својим поступцима као стечајни управник обавештавао стечајног судију у складу са чланом 31. став 2. Закона о стечају. Да у његовом пословању није било несавесних радњи потврђено је и од стране Агенције за лиценцирање стечајних управника извештајем Агенције од 10.06.2015. године да нема елемената за подношење предлога за покретање дисциплинског поступка пред дисциплинским већем Агенције, а ВЈТ Ужице је у извештају КТ 73/15 од 19.11.2015. године навело да је утврдило да не постоје основи сумње да је тужени извршио кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 3. у вези става 1. Кривичног законика за које се гоњење предузима по службеној дужности. Насупрот томе, тужилац је давањем погрешних података и прикривањем документације доводио у заблуду учеснике стечаја, јер није водио своје пословање по закону, због чега је наведеном кривичном пресудом оглашен и кривично одговорним за пореску утају, управо у пословању са наведена два највећа дужника стечајног дужника чији је власник био тужилац.

Наиме, на основу налаза и мишљења економско-финансијског вештака (основни налаз) предузеће „В-Ехпорт“ је према предузећу „Cosmopolit – Company“ као уговорном извођачу грађевинских радова на пословно-стамбеном објекту у Чачку, према стању на дан отварања стечајног поступка 01.03.2013. године имало претплату од 1.722.335,63 динара, без обрачуна законске камате за доцњу и исплату привремених ситуација. Наведени обрачун је заснован на извршеним радовима из привремених ситуација које је испоставило предузеће „Cosmopolit – Company“, које су оверене од надзорног органа и предузећа „В-Ехпорт“ и књижене у аналитичким картицама стечајног дужника и „В-Ехпорт“. Тужилац је вештаку презентирао 14.08.2017. године (након окончања стечајног поступка) коначни обрачун изведених радова у износу од 34.685.911,04 динара (који није сачињен од стране заједничке комисије извођача и финансијера, па је „В-Ехпорт“ коначни обрачун вратио стечајном дужнику). У основном налазу вештак се изјасно да утврђење чињеничног стања за пет ставки из накнадно достављеног коначног обрачуна стечајног дужника сачињеног у износу од 16.659.162,00 динара (по спецификацији као разлика у вредности радова, разлика у цени, изгубљена добит, прекид у извођењу радова на градилишту и грађевински материјал и ангажовање радника) излази из оквира економско-финансијског вештачења. Према записнику о сравњењу – усаглашавању обавеза и потраживања од 13.11.2013. године стечајног дужника и предузећа „В-Ехпорт“ са допуном коју је оспорио тужилац, а којом је признао да нема потраживања његово друго предузеће „Градинг Компани“ које је било подизвођач радова према „В-Ехпорт“ утврђен је дуг „В-Ехпорт“ за извођење радова (по непрокњиженој документацији) од 1.688.425,64 динара који је према налазу и мишљењу вештака исплаћен стечајном дужнику у виду три појединачне уплате закључно са 09.12.2013. године. Истим налазом и мишљењем о односу на потраживање према „Viva-sport“ утврђено је да је „Cosmopolit – Company“ на дан отварања стечајног поступка 01.03.2013. године имало потраживање према „Viva-sport“ за изведене грађевинске радове у износу од 1.786.405,95 динара без обрачуна законске камате, а са каматом у износу од 4.252.458,32 динара по варијанти према стању са усаглашавања потраживања. Констатовано је да надзорни орган није именован, да нису подношене привремене ситуације, да није извршена примопредаја радова нити овера коначног обрачуна радова и окончане ситуације, да постоји разлика у документацији о

висини вредности радова у предмету и документацији прибављеној током вештачења и да остали наведени радови у коначном обрачуна стечајног дужника од 31.07.2009. године предатог вештаку од стране тужиоца 14.08.2017. године излазе из оквира економско-финансијског вештачења. Према записнику о савјештању и усаглашавању обавеза и потраживања сачињеног током стечајног поступка 30.12.2013. године између „Cosmopolit – Company“ и „Viva-sport“ утврђено је потраживање стечајног дужника на дан наведеног савјештања у износу од 850.523,69 динара, која је према налазу и мишљењу вештака стечајном дужнику исплаћено 15.01.2014. године. Допунским налазом и мишљењем истог вештака по наредби за исказивање потраживања стечајног дужника према „В-Export“ и „Viva-sport“ без обрачуна камате на дан 01.03.2013. године, утврђен је дуг „В-Export“ од 14.936.826,49 динара и дуг „Viva-sport“ од 5.771.340,00 динара и то на основу непрокњижене и неадекватно вођене документације за коју се вештак изјаснио да делом није у његовом домену испитивања. Дакле, вештак је утврдио потраживање „Cosmopolit – Company“ према „Viva-sport“ у износу од 3.984.934,84 динара са стањем на дан 01.03.2013. године, а по записнику о усаглашавању потраживања и обавеза од 30.12.2013. године исказано је потраживање „Cosmopolit – Company“ према „Viva-sport“ у износу од 850.523,69 динара, који је плаћен „Cosmopolit – Company“. Наведени износ од 3.984.934,84 динара, како произилази из коначног обрачуна није књижен у пословним књигама извођача „Cosmopolit – Company“ и није књижен у пословним књигама инвеститора, нити је исказан у листи потраживања према попису од 01.03.2013. године ни у записнику о усаглашавању потраживања. Вишак радова и накнадни радови представљају нову позицију која није дефинисана ни понудом ни уговором, а ушла је у ставку коначног обрачуна па вештачење о вредности ових радова не спада у област економско-финансијског вештачања, већ вештачења од стране вештака грађевинске струке које није предложено. Како је на основу расположиве документације тужени као стечајни управник усагласио потраживање са „Viva-sport“, то је стечајни управник дозволио повлачење менице након уплате усаглашеног потраживања од стране „Viva-sport“, јер је истом било обезбеђено потраживање по основном уговору, а не и по основу накнадно изведених радова. С обзиром да није било документације која би указивала на постојање потраживања на која се позива тужилац према „В-Export“, тужилац је у име „Cosmopolit – Company“ ДОО поднео тужбу против туженог „В-Export“ Привредном суду у Чачку, седам дана након отварања поступка стечаја, тражећи разлику између неспорно утврђеног дела потраживања и вредности накнадно изведених радова, која је од стране Привредног суда у Чачку одбачена као недозвољена, јер је поднета од стране неовлашћеног лица. Тужени као стечајни управник није преузео ту парницу, јер је проценио да уз тужбу нису приложени докази за основаност тужбеног захтева, а да би се водио судски спор било је неопходно и предујмити већи износ на име трошкова, због чега је сматрао да је боље да се уради савјештање са наведеним фирмама, а не да се води судски спор.

Из наведеног произилази да је тужени као стечајни управник поступао у оквиру прихваћених стандарда за управљање стечајном масом и кодексом етике са професионалном пажњом, због чега и по оцени Врховног суда тужилац није доказао испуњеност услова за примену члана 31. став 1. Закона о стечају, јер није доказао да је тужени поступао несавесно, немарно или са грубом непажњом у вршењу послова

стечајног управника ПД „Cosmopolit – Company“ ДОО чији је власник и оснивач био тужилац; утврђено је да је тужени поступао у складу са одредбама Закона о стечају, о својим поступцима као стечајни управник обавештавао је стечајног судију (члан 31. став 2. Закона о стечају); контрола његовог рада вршена је и од стране Агенције за лиценцирање стечајних управника, а одбачена је и кривична пријава тужиоца за злоупотребу службеног положаја, због чега тужбени захтев тужиоца није основан, како је то правилно утврђено побијаном пресудом.

Из изнетих разлога неосновани су ревизијски наводи тужиоца о погрешној примени материјалног права од стране другостепеног суда.

Како се ревизијским наводима не доводи у сумњу правилност побијане пресуде, Врховни суд је одлучио као у изреци, применом члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа-судија,
Драгана Маринковић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**